

Motion till riksdagen 2005/06:Ju314

av Ragnwi Marcelind (kd)

Geografisk informationsteknik för att förhindra brott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att avsätta resurser för att ta till vara utvecklad teknik i syfte att förhindra brott och ta fast bovar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att polisväsendet skall kunna utveckla och ta till vara den nya teknikutvecklingen för att skydda kvinnor som utsätts för brott i hemmet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att män som döms för kvinnomisshandel även döms att bära GPS-sändare vid villkorlig frigivning.

Motivering

Ny teknik innebär nya möjligheter. Geografisk informationsteknik nyttjas alltmer av den svenska polisen även om utvecklingen gått långsamt framåt. I dag handlar mycket om att se till att poliser fullt ut ska få tillgång till GPS och kartor i de egna systemen så att de kan arbeta effektivt med uppföljning av insatser men också få tillgång till information om både terräng och personer. Nya system håller på att tas fram som ska ge polisen större möjligheter att via Internet få tillgång till brottsstatistik och brottsbenägenhet, exempelvis i olika stadsdelar och delar av glesbygd. Detta ska på sikt leda till ett effektivare polisarbete och brottsbekämpning och därmed till större trygghet för den enskilde.

Sanningen är dock att Sverige, än så länge, ligger långt efter bl.a. USA. Detta beror till stor del på resursbrist. Den amerikanska polisen och FBI har mycket avancerad teknik i det brottsbekämpande arbetet. Pågående ärenden kommer upp på en datorskärm så att den patrullerande polisen kan ha full kontroll om vad som pågår under hans eller hennes pass. Polishelikoptrarna har utvecklade GPS-system och kikare som kan användas bl.a. för att söka

Fel! Okänt namn på

stulna bilar, vilket lett till att alltfler amerikaner monterar in GPS i sina bilar. GPS har blivit ett naturligt sätt att bekämpa tjuven!

Polisens jakt på brottslingar av olika slag sker med många medel men med låg uppklaringsprocent. I enbart 16 % av fallen kan gärningsmannen bindas till brottet. Teknikutvecklingen skulle förhoppningsvis kunna leda till en högre uppklaringsprocent och fler nöjda och trygga medborgare.

Olika IT-system är redan i dag viktiga hjälpmedel i det brottsförebyggande arbetet. Men för att nå absolut största samhällsnytta är det angeläget att de olika systemen kan "prata med varandra". Detta är ett viktigt led för att man i polisbilarna ska kunna se var andra utryckningsfordon som ambulans och räddningstjänst befinner sig. Landets myndigheter, som har till uppgift att rädda och hjälpa människor, måste ha en god samordning. I dag är alltfler mobiltelefoner GPS-utrustade. Därför ökar vikten av att polisen också är uppdaterad och har funktioner så att alla som utsätts för hot lätt kan larma polisen. Detta är inte minst viktigt för hotade kvinnor.

Utvecklingen av polisens olika IT-system som Storm, KC-kartan och Brotts- och händelseinformation på karta, BHI, innebär att man kan se tillgängliga resurser på kartan liksom deras status samt pågående händelser. Polisen räknar med att ha positionering av bilar fullt ut klart inom en snar framtid. Detta innebär att man kan sitta inne på kommunikationscentralen och följa polisområdets aktiva radiobilar som små prickar på den digitala kartan – dygnet runt. Andra system syftar till att underlätta analys av anmälda händelser och brott och sökandet efter försvunna personer. Tekniken finns redan och egentligen är det bara en tidsfråga och resursfråga innan alla polisdistrikt har detta i bruk. Detta borde beaktas av regeringen då den avsätter medel till polisverksamheten. I dag har de olika myndigheterna ansvar för detta område, vilket kan ge olika utslag beroende på vad myndigheten prioriterar. Det är givetvis av största vikt att landets myndigheter samverkar och samordnar sin teknikutveckling.

Vi politiker har att fundera över både teknikens möjligheter och hot. Allt som görs måste hela tiden vägas mot integritetsaspekten. Hur långt får avlyssning, övervakning med kamera och bevakning via positioneringssystem gå? I alla positioneringssystem finns dock en gräns där den personliga integriteten måste vägas mot ökad säkerhet. Samtidigt måste vi, för att förhindra brott, utnyttja all tillgänglig teknik.

Det skulle vara utmärkt om det fanns möjligheter att använda GPS och positioneringstjänster i större utsträckning. Ett exempel är kvinnomisshandel och kvinnofridsbrott. Närmare 7 000 personer ansöker varje år om besöksförbud som numera även kan omfatta mannens eller kvinnans gemensamma bostad. Under 2003 anmäldes hela 5 022 fall av överträdelse. Enligt Brottsförebyggande rådets utvärdering överträds förbudet i så hög grad att värdet för många kvinnor är begränsat. Men om brottslingen kunde dömas att ha GPS-sändare kopplat till sig skulle kvinnan kunna känna sig tryggare. GPS-sändare skulle också kunna användas vid permissioner. Mycket tid och pengar skulle sparas med ett sådant system.

I en remiss överlämnad till Lagrådet i september 2004 föreslog regeringen att man i en försöksverksamhet ska utöka användningen av elektronisk fot-

Fel! Okänt namn på

boja. Fler intagna ska få möjlighet att verkställa den sista delen av straffet genom intensivövervakning. Justitieminister Bodström säger: "En utökad användning av fotboja gynnar alla, inte bara de dömda. Det bästa vi kan göra för brottsoffren är att se till att de dömda inte återfaller i brott." Mot bakgrund av den teknikutveckling som skett och brottsoffrens otrygghet borde regeringen gå steget längre och införa ett system där de som döms för misshandelsbrott mot kvinnor döms till att bära en GPS-sändare. Om kvinnan då har en mottagare skulle hennes trygghet öka betydligt, eftersom hon då skulle ha kontroll på om mannen närmade sig hennes bostad eller där hon befann sig.

I ett pressmeddelande den 26 augusti 2005 meddelar Bodström att han nu är beredd att satsa på GPS för att: "Det här är ett viktigt steg eftersom många kvinnor känner sig oroliga. Nu ser vi att tekniken har utvecklats t.ex. i USA, även om det inte fungerar perfekt där. Därför tycker jag att Sverige ska vara ett ledande land när det gäller den här typen av skydd, säger justitieminister Thomas Bodström." Bra att Bodström insett det som är Kristdemokraternas talat om i flera år. Det är därför viktigt att regeringen inte enbart låter detta bli ett tomt löfte utan att resurser avsätts för att utveckla tekniken så att det blir genomförbart snabbt i Sverige.

Det är av stor vikt att polisen effektiviserar sitt arbete med hjälp av nya IT-stöd. Många mil i bil kan undvikas om polisens ledningscentraler, som nu föreslås minskas rejält till antalet, har total koll på var insatsstyrkorna finns. Men det är också av vikt att polisens information om brottslighet och risker kan spridas till samhället i övrigt. Vi vet att vissa bilparkeringsplatser är mycket utsatta för bilinbrott. Visst skulle det vara på sin plats att bilnavigationsystemet, som snart är lika vanligt som bilstereo, skulle ge information till bilägaren kring bilinbrott på givna parkeringsplats eller antalet inbrott och överfall i specifik stadsdel. Samhället skulle kunna bli tryggare med en teknik som ger "brotts- eller trygghetsinformation" som förädlas och sprids!

Försäkringsbolagen ser stora möjligheter att stoppa bilstölder genom att ett chip "göms in" i bilen och att polisen och försäkringsbolagen kan "aktivera" detta chip om bilen skulle försvinna. Då kan bilens läge enkelt hittas igen på en karta. Positioneringsteknik kommer också att användas de närmaste åren för att skydda barn och andra mot kidnappning. En sån utveckling skapar givetvis viss oro. Kommer "Storebror ser Dig" att bli en verklighet? Kommer någon att kunna kontrollera var människor rör sig? Vem ska ha rätten till ditt "läge"? Dessa integritetsfrågor bör givetvis diskuteras brett i samhället, inte minst av oss politiker. Det är viktigt att riksdagen och landets kommuner stöder utvecklingen inom området geografisk informationsteknik och medverkar till att tekniken används på bästa sätt.

Stockholm den 27 september 2005

Ragnwi Marcelind (kd)